

Finansklagenemnda Skade

Avgjørelse FinKN-2020-13

9.1.2020

Gjensidige Forsikring ASA

Retts hjelp

Samboer tatt opp lån/bestilt kredittkort med sikredes Bank ID hos flere finansinstitusjoner – én eller flere tvister?

I løpet av en periode på ¾ år tok sikredes samboer uten hans samtykke opp lån og fikk utstedt kredittkort i hans navn hos tolv–tretten ulike finansinstitusjoner ved bruk av sikredes BankID. Forholdene ble kjent for sikrede fra sommeren 2018 og utover høsten/vinteren 2018/19. Sakene mot de ulike finansinstitusjonene har utviklet seg på ulikt vis. Sikrede kontaktet advokat for bistand i februar 2019. Advokaten har søkt om rettshjelpdekning for fire separate tvister, men selskapet har anført at det er tale om én tvist og har derfor innvilget en rettshjelpdekning. Nemnda kom til at låneopptakene måtte anses som én og samme tvist.

ANTATT ØKONOMISK OMFANG: forsikringssum per tvist kr 100 000

Saksfremstilling

Saken gjelder krav om rettshjelpdekning og spørsmålet om det dreier seg om én eller flere tvister.

Sikrede har rettshjelpforsikring med bl.a. følgende vilkår:

Spørsmål om det er en eller flere tvister avgjøres etter en helhetsvurdering. I vurderingen av om det er en tvist vektlegges blant annet følgende:

- Om kravene har samme årsak eller gjelder samme underliggende faktum
- Om det er nær sammenheng mellom kravene
- Om kravene gjelder samme gjenstand, kontrakt eller tap

En tvist anses ikke for å være flere tvister selv om saken består av flere individuelle spørsmål som fremmes i flere saker.

Sikrede er blitt utsatt for bedrageri av sin samboer. Over en periode på ¾ år har samboeren ved hjelp av sikredes BankID-brikke fått utstedt kredittkort og tatt opp forbrukslån i sikredes navn uten hans kjennskap eller samtykke hos tolv–tretten ulike finansinstitusjoner, totalt ca. kr 800 000. Hun har deretter overført pengene til egen konto eller tatt ut kontanter. Sikrede oppdaget ett av forholdene i juli 2018 og avdekket deretter at det gjaldt flere forhold. Samboeren har erkjent straffeskyld for forholdene. Kravene fra de ulike finansinstitusjonene er av ulik størrelse og har kommet på noe ulike tidspunkt fra sommeren 2018 og utover høsten/vinteren 2018-19. Sakene har utviklet seg på ulikt vis.

Én sak er behandlet i tingretten hvor banken ble gitt medhold, og sikrede venter nå på svar om saken slipper inn for lagmannsretten (mot BN).

I en annen sak forelå det uteblivelsesdom mot sikrede i forliksrådet da han ikke var blitt kjent med innkallingen ettersom samboeren hadde fjernet posten fra deres postkasse før sikrede kom hjem (mot GB).

Videre ble det i én sak avsagt dom i forliksrådet hvor kredittkortselskapet ble gitt medhold. Sikrede brakte saken inn for tingretten, men betalte rettsgebyret forsinket slik at det ble nødvendig å inngi begjæring om oppfriskning (mot EC).

En sak ble innstilt i forliksrådet i september 2018, og banken tok deretter ut stevning (mot EB).

Sikrede kontaktet først advokat i februar 2019. På dette tidspunktet var sakene uoversiktlige.

Saken mot EB er nå forent til felles behandling med saken mot GB, samt sak mot KB.

Sikredes advokat har søkt om rettshjelpdekning for fire saker (mot hhv. BN, GB, EB og EC).

Selskapet har innvilget rettshjelpdekning i saken, men har ansett forholdet som én tvist.

Sikrede krever dekning for fire forskjellige tvister som hver utløser en forsikringssum. Samboeren har ved fire ulike anledninger foretatt fire selvstendige handlinger overfor fire forskjellige långivere. Det er ingen sammenheng mellom sakene, hver av disse lever sitt selvstendige liv og er helt uavhengig av de andre kravene. Kravene gjelder verken samme gjenstand, kontrakt eller tap. Det dreier seg om fire ulike pengekrav fra fire ulike kreditorer og fire forskjellige kontraktsetableringer og avtaleinnhold. Når man skal avgjøre om det er tale om én eller flere tvister, er det i nemndspraksis særlig vektlagt om det er tale om likheter eller ulikheter med hensyn til det faktiske og rettslige grunnlaget og tidspunktene for når tvist har oppstått, jf. eksempelvis FinKN-2018-386. I denne saken er det i tillegg fire ulike motparter. Videre er det et betydelige "merarbeid" ved hver enkelt sak selv om sakene har likhetstrekk.

Begrensninger i dekningen være utformet på en klar og tydelig måte. Beløpsgrensen på kr 100 000 fremkommer med tilstrekkelig tydelighet i vilkårene. Avtaleteksten vedrørende én eller flere tvister gir derimot ikke noen klar begrensning i dekningen, og sikrede har derfor krav på å få dekket rimelige og nødvendige utgifter til rettshjelp opp til kr 100 000 per sak i de tre øvrige sakene også.

Selskapet anfører at saken må anses som én tvist og viser til vilkårene om grensen mellom én og flere tvister. Kravene fra de ulike kreditorene har samme årsak, nemlig opptak av lån som samboeren har gjort. Selv om det er tatt opp ulike lån har forholdene samme faktiske og rettslige grunnlag, og det er så store likhetstrekk at saken er å anse som én tvist. Selskapet viser særskilt til FinKN-2018-850 hvor nemnda i en lignende sak kom til at det var tale om én tvist.

Finansklagenemnda Skades begrunnelse

Spørsmålet er om det foreligger én eller flere tvister under rettshjelpforsikringen.

Sikrede har rettshjelpforsikring med bl.a. følgende vilkår:

Spørsmål om det er en eller flere tvister avgjøres etter en helhetsvurdering. I vurderingen av om det er en tvist vektlegges blant annet følgende:

- Om kravene har samme årsak eller gjelder samme underliggende faktum
- Om det er nær sammenheng mellom kravene
- Om kravene gjelder samme gjenstand, kontrakt eller tap

En tvist anses ikke for å være flere tvister selv om saken består av flere individuelle spørsmål som fremmes i flere saker.

Ordlyden angir en del momenter som er relevante for vurderingen av grensen mellom én og flere tvister. Dette er imidlertid en syntese av nemndspraksis basert på generelle betraktninger rundt grensen mellom én og flere tvister, slik at også nemndspraksis knyttet til vilkår som ikke har disse momentene er relevant.

Det er søkt om rettshjelpsdekning for fire av tolv-tretten tilfeller av bedrageri overfor sikrede. Tvistene har ikke samme "årsak", men gjelder "samme underliggende faktum" ved at alle bedrageriene er utført av sikredes samboer ved hjelp av sikredes BankID-brikke. Det dreier seg imidlertid om fire forskjellige låneopptak, ikke ett, slik at det underliggende faktum er fire forskjellige handlinger. Omstendighetene rundt hvert låneopptak er heller ikke identisk, men det rettslige grunnlaget fremstår som likt. Det er videre "sammenheng mellom kravene" ved at det er samme person som har utført bedrageriene med utgangspunkt i samme type underliggende handling, nemlig bruk av sikredes bank brikke. Derimot gjelder kravene ikke samme gjenstand, kontrakt eller tap. Momentene trekker i litt forskjellig retning, men sammenhengen mellom kravene og det felles underliggende faktum tilsier at det dreier seg om én tvist. Tre av kravene (to av de som det er søkt rettshjelpsdekning for) er nå forenet til felles behandling. Med så store likheter er det vanskelig å se at det skal være behov for å utløse en forsikringssum for hver sak, dvs. fire forsikringssummer. Dette må gjelde selv om to saker behandles separat. Det følger av vilkårene at saken ikke blir "flere tvister selv om saken består av flere individuelle spørsmål som fremmes i flere saker". Det er derfor ikke avgjørende for grensen mellom én og flere tvister at sakene behandles separat.

I FKN-2010-023 kom nemnda i en tilsvarende sak men med tre låneopptak til at det forelå én tvist, og i FinKN-2018-850 kom nemnda under tvil til at åtte gjentatte bedragerier av tilsvarende type måtte regnes som én tvist. Nemnda mener også nemndspraksis taler for at det dreier seg om én tvist.

Avgjørelsen er enstemmig.

Finansklagenemnda Skades konklusjon

Selskapet gis medhold.

Ved behandlingen deltok Trine-Lise Wilhelmsen (leder), Elisabet Okkenhaug (selskapsrepresentant), Hanne Sofie Nøklegaard (selskapsrepresentant), Hege Sundby (forbrukerrepresentant) og Gyrid Giæver (forbrukerrepresentant).